

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/30.212376>

Валерія СЕРЕБРЯКОВА,

orcid.org/0000-0002-2852-9358

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри філології

Одеського національного морського університету

(Одеса, Україна) *serebriakovavaleriia@gmail.com*

Ірина ЛЕЛЕТ,

orcid.org/0000-0002-0865-9358

приват-доцент кафедри філології

Одеського національного морського університету

(Одеса, Україна) *irinalelet7@gmail.com*

АНАЛІЗ ПОНЯТЬ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ «ЕМОЦІЙНІСТЬ» ТА «ЕКСПРЕСИВНІСТЬ»

У статті розглянуто поняття комунікативної лінгвістики – емоційність та експресивність. Актуальність проведеного дослідження зумовлено невичерпністю вивчення емоцій, а також лінгвальних засобів їх реалізації. Об'єктом дослідження послужили категорія емоційності та категорія експресивності, тоді як предметом вивчення було обрано функціонально-семантичне наповнення досліджуваних понять. Ба більше, було проведено структурно-функціональний аналіз експресивних словоутворювальних засобів, що вживаються в художніх творах, а також вивчено особливості перекладу емоційних та експресивних уривків з англійської мови на українську мову. Аналіз сучасної лінгвістичної літератури показує, що існують категорії «емоційність» та «експресивність», які розглядають як абсолютні синоніми або як дві важливі складові категорії виразності. Розбіжність думок учених і нечіткість у визначенні цих понять призводить до непорозуміння та їх плутанини. Для уникнення змішання понять емоційності та експресивності необхідно чітко розмежувати їх. Емоційність передбачає прояв у мовленні почуттів і настроїв мовця щодо дійсності та, як правило, реалізується у мовленні вигуками, словами, що номінують емоції та асоціюються з ними, інтонацією й певними синтаксичними структурами, а також афіксами, словами-посилувачами, лайливими / нецензурними словами, прокляттями, тощо. На відміну від емоційності, експресивність – це все те, що робить мовлення більш яскравим. Інакше кажучи, експресивність – це сукупність семантико-стилістичних ознак мовної одиниці, які забезпечують її здатність виступати в комунікативному акті як засобу суб'єктивного вираження ставлення мовця до змісту й до адресата. Експресивність притаманна одиницям усіх рівнів мови. У результаті доходимо висновку, що категорії емоційності й експресивності, які тісно переплітаються, не є тотожними. Навіть більше, категорія емоційності входить до категорії експресивності, адже емоційність є частиною експресивності, тобто вона завжди є експресивною, тоді як експресивність не обов'язково є емоційною, тобто експресивність просто виражає почуття мовця щодо суб'єкта чи явища дійсності.

Ключові слова: експресивність, емоційність, емоції, семантика, стилістика.

Valeriia SEREBRIAKOVA,

orcid.org/0000-0002-2852-9358

Candidate of Philological Sciences,

Senior Lecturer at the Department of Philology

Odesa National Maritime University

(Odesa, Ukraine) *serebriakovavaleriia@gmail.com*

Irina LELET,

orcid.org/0000-0002-0865-9358

Privat-docent at the Department of Philology

Odesa National Maritime University

(Odesa, Ukraine) *irinalelet7@gmail.com*

ANALYSIS OF COMMUNICATIVE LINGUISTICS NOTIONS “EMOTIONALITY” AND “EXPRESSIVITY”

The given article presents an attempt to analyze and describe such notions of the communicative linguistics as emotionality and expressivity. The topicality of the conducted research is due to inexhaustibility of emotion studies as

---

well as the language means of their speech realization. The category of emotionality and the category of expressivity have been chosen as the object of the given paper whereas their functional and semantic contents have been selected as the subject of the research. Moreover, the structural and functional analyses of expressive word-building means that occur in literature have been conducted as well as the translation peculiarities of emotional and expressive passages from English into Ukrainian have been studied. Analysis of modern linguistic literature has shown that there are such categories as emotionality and expressivity which are often regarded either as absolute synonyms or as two significant constituents of the category of expressiveness. Diversity of linguists' viewpoints and ambiguity of the notions studied leads to misunderstanding and confusion about their usage. To avoid mixing up the notions emotionality and expressivity, it is necessary to distinguish them clearly. Emotionality implies speech manifestation of the speaker's feelings and moods towards the reality and, as a rule, it is realized by means of interjections, words that nominate emotions or are associated with them, intonation and certain syntactic structures as well as by means of affixes, words-intensifiers, swear / abusive words, curses, so on. Unlike emotionality, expressivity is what makes speech brighter. In other words, expressivity is a set of semantic and stylistic features of a language unit that provide its ability to serve in a communicative act as a means of the speaker's subjective attitude to what is said or to the addressee. Expressivity is characteristic of the units of all language levels. As a result, we come to the conclusion that the category of emotionality and the category of expressivity are closely intertwined but they are not the same. Moreover, the category of emotionality is included into the category of expressivity as emotionality is a part of expressivity, i.e. it is always expressive whereas expressivity is not always emotional, i.e. expressivity just shows the speaker's feelings towards the subject or event of the reality.

Key words: emotionality, emotions, expressivity, semantics, stylistics.

Постановка проблеми. В сучасному житті надто помітно стало активне вираження емоцій. Емоції становлять невіддільну частину розуму, мислення, мовної свідомості й поведінки в різних сферах людської діяльності (повсякденної, культурної, політичної, економічної, тощо). Вірогідно, що це пояснюється глобальними змінами й подіями в світі, всебічними контактами між народами, проявами відвертої й скритої агресії у відносинах між людьми як в межах однієї країни, так і між різними країнами й народами. Іншою причиною можуть бути численні соціальні й політичні, природні й технократичні катаклізми та катастрофи, що відбуваються в світі й в окремих країнах. Це може бути зумовлено й проявом свободи, глобальним емоційним розкріпаченням люди, що не боїться відкрито виражати свої емоції, як у лінгвальній, так й позалінгвальній формах.

Емоційні хвилювання людини є одним із найважливіших складників внутрішнього світу людини, що знаходять своє відображення у мові. Щораз більший інтерес сучасних лінгвістів до емоційної сфери людини пояснюється прагненням зрозуміти реальні мовні процеси, що мають місце під час комунікації, а також необхідністю дослідження мовної репрезентації емоцій, що зумовлює **актуальність** дослідження.

Аналіз досліджень. Емоції слугують об'єктом дослідження багатьох наук: психології, медицини, педагогіки, філософії, тощо. Особливе місце серед них посідає лінгвістика. Дослідженню емоцій присвячено численну кількість праць. Головним досягненням лінгвістів вважаємо обґрунтування правомірності вивчення емоцій в мові та мовленні. **Методологічною базою** нашого дослідження послугували ідеї та концеп-

ції, викладені в працях зарубіжних учених, а саме: Ю. Д. Апресян, В. В. Виноградов, Й. Р. Гальперін, В. І. Шаховський, Н. В. Аванесової та інші. Однак слід зауважити, що в роботах зазначених учених емоції досліджувалися в межах стилістики.

Мета статті. *Об'єктом* представленого дослідження послугували категорія емоційності та категорія експресивності, *предметом* вивчення обрано функціонально-семантичне наповнення понять *емоційність* та *експресивність*.

Мета представленого дослідження полягає у структурно-функціональному аналізі експресивних словоутворювальних засобів, що вживаються в художніх творах.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати низку **завдань**:

- проаналізувати поняття *емоційність*;
- описати категорію *експресивність* та її особливості;
- окреслити відмінності категорії експресивності та категорії емоційності;
- виявити принципи передачі експресивності та емоційності при перекладі з англійської мови на українську.

Матеріалом дослідження послугували уривки, відібрані методом суцільної вибірки з текстів англомовних творів.

Виклад основного матеріалу. Думка Е. Сепіра про те, що емоції не становлять жодного інтересу для лінгвістики через те, що їхні елементи не є складниками семантики слова й не притаманні самому слову, для сучасної науки застаріла й не є актуальною. Саме тому наше дослідження спрямовано на обґрунтування лінгвістичної сутності понять *емоційність* й *експресивність*, розкриття їхньої індивідуальності й самостійності.

Н. В. Аванесова стверджує, що в наш час існує аксіома, згідно з якою емоції є мотиваційною основою свідомості та мовної поведінки, тому люди не можуть обійтися без емоцій під час спілкування. Емоційний аспект комунікативної лінгвістики стає предметом вивчення численних наукових праць, зокрема слугує об'єктом дослідження теорії й семантики емоцій, їхньої концептуалізації та вербалізації. В цьому зв'язку джерелом для вивчення людських емоцій виступає сама мова, що номінує емоції, виражає їх, описує, імітує, стимулює, класифікує, структурує, коментує, пропонує засоби для мовного маніпулювання й моделювання відповідних емоцій (Аванесова, 2010: 5). Сама мова формує емоційну картину світу представників тієї чи іншої лінгвокультури. При цьому емоції виникають не лише завдяки лінгвокультурним ситуаціям, але й вони самі породжують певні ситуації. Саме мова є одночасно й об'єктом й інструментом для вивчення емоцій (там само).

Отже, проаналізуємо детальніше поняття *емоція*. Аналіз сучасної лінгвістичної літератури показує, що існують категорії *емоція* та *експресія*, *емоційність* та *експресивність*. Традиційно, думки лінгвістів щодо цих понять розходяться: одні вважають їх абсолютними синонімами, інші – розмежовують ці поняття, однак розглядають їх як дві важливі складові категорії виразності. Дослідники в сфері комунікативної лінгвістики справедливо зазначають, що під час зіставлення мов не диференційоване вивчення й нечіткість у визначенні самостійності цих понять призводить до непорозумінь (Вафеев, 2010: 178–179). Про необхідність розрізнення цих категорій у практичних курсах викладання мовних дисциплін досить обґрунтовано пише В. І. Шаховський (Шаховський, 2009).

Слід зауважити, експресивність, як й емоційність, є однією з найважливіших рушійних сил в розвитку мови, адже сприяє створенню нових засобів, що в свою чергу слугують для найбільш емкої передачі думок та почуттів мовця. Наряду з іншими категоріями експресивність слугує не тільки для ефективної реалізації намірів мовця, але й є втіленням в мовлення самої його особистості, що є особливо важливим для художнього тексту.

На думку відомого лінгвіста Ш. Баллі, засновника сучасної концепції й методів дослідження експресивних чинників мовлення, експресивність представляє собою емоційне сприйняття дійсності й прагнення передати його реципієнтові. Вчений звертає увагу на можливість існування численних засобів й способів передачі одного й того ж емоційного змісту. Про наявність чис-

ленних експресивних засобів Ш. Баллі заключає із «асоціацій, породжених присутністю у пам'яті виразів, аналогічних даному, які утворюють свого роду несвідому синонімію» (Баллі, 1961: 10). Саме ця численність складає, на думку вченого, проблему експресивності. Експресивність – це сукупність семантико-стилістичних ознак мовної одиниці, які забезпечують її здатність виступати в комунікативному акті як засоби суб'єктивного вираження ставлення мовця до змісту й до адресата. Експресивність притаманна одиницям всім рівням мови (Гридин).

Експресивність – це все те, що робить мовлення більш яскравим, сильно впливаючим, глибоко вражаючим (Галкіна-Федорук, 1958: 107). Експресивність – це фонетичні, лексичні, морфологічні, синтаксичні одиниці мови; це авторські неологізми, просторіччя чи жаргонна лексика, стилістичні фігури; паралельні конструкції, різноманітні повтори, інверсія, алітерація, тощо. При цьому слід зауважити, що експресивно забарвлена лексика та її значення ретельно вивчається семасіологією. З точки зору цієї науки, досліджуючи експресивність, необхідно розмежовувати слова, що номінують емоції, та слова, що викликають емоційну реакцію реципієнта. Остання категорія слів розглядається вченими крізь призму системного опису значення, й, відповідно, емоційність втрачає комунікативну самостійність, стає експресивно-синонімічною (Баллі, 1961; Виноградов, 1967; Звегинцев, 1973). Експресивне забарвлення слів не може бути розкритим без урахування комунікативно-функціонального аспекту значення, що, в свою чергу, передбачає включення в цю проблему категорії суб'єкта мовлення та його комунікативну спрямованість, тобто з одного боку, ставлення суб'єкта (мовця) до реципієнта (слухача), з іншого – ставлення суб'єкта до дійсності. Отже, дана проблема може розглядатися всебічно лише в межах прагматики. Вибір виразних засобів та відповідність цих засобів комунікативним намірам мовця завжди є фокусом уваги стилістики.

У стилістиці існує чотири напрями дослідження експресивності: 1) стилістика мови або описова стилістика, що вивчає великі класи текстів, в центрі уваги якої – стилістичне забарвлення мовної сутності; 2) стилістика індивідуального мовлення, що досліджує тексти певного суб'єкта (мовця, автора), а також всі мовні засоби та способи організації зв'язного, цілісного й емоційно забарвленого тексту; 3) зіставна стилістика, що вивчає проблеми перекладацького характеру; 4) стилістика тексту, що розглядає експресивність певного тексту з точки зору його естетичної

цінності (Тюленев, 2004: 179). Експресивність в останньому випадку передбачає вивчення різних способів мовленнєвого впливу. Отож поняття експресивності може тлумачитися по-різному:

1) експресивність може бути й стилістичною й лексикологічною категорією;

2) необхідно враховувати той факт, що експресивність має мовну породу, тобто діє через механізми мови, а ефект її проявляється тільки в мовленні (тексті). Це дозволяє стверджувати, що експресивність має двоїсту природу: мовну й мовленнєву.

Загалом же, експресивність можна визначити як ставлення суб'єкта до висловлювання, що, окрім власне експресивності, передбачає наявність у змісті таких факторів, як емоційність й оцінність. Категорії емоційності й експресивності тісно переплітаються (Шаховский, 2009; Вафеев, 2010).

Щоб уникнути змішання цих понять необхідно чітко розмежувати їх. Емоційність передбачає прояв в мовленні почуттів й настроїв мовця щодо дійсності чи, інакше кажучи, суб'єктивне ставлення до дійсності (Нелюбин, 2013). Як правило, емоційність передається наступними лінгвальними засобами: вигуками, словами, що номінують емоції та асоціюються з ними, інтонацією й особовими синтаксичними структурами (повтор, інверсія, еліпсис, тощо). Часто емоційне значення слова проявляється лише в певному контексті, що передає індивідуальний настрій чи відчуття носія мови. Визначені формально-структурні елементи, що передають емоційне значення. До таких елементів в англійській мові уналежнюють суфікси *-y*, *-ie*, *-let* (наприклад, *sonny*, *birdie*, *starlet*), а також слова-посилювачі *terrible*, *awful*, *nice*, *great*, *dreadful*. Мають місце випадки, коли емоційність передається словами, що втратили своє предметно-логічне (денотативне) значення і, як наслідок, набувають емоційне забарвлення. До таких слів уналежнюють вульгарні шари лексики: лайливі слова, прокляття, нецензурні слова типу *damn*, *bloody*, *upon my word*.

Яскравим прикладом емоційності є фамільярно-розмовний підстиль, що проявляється у надмірному вживанні перепитувань, повторів, вигуків, гіпербол, усічених слів, тощо. Це чітко ілюструється таким прикладом:

"Come on, Bubbles" I said, "We are got to get going".

"Fer Chris sake, why?" she screamed.

"Don't ask a lot of questions, now. Come on".

"Here I been mopin' around' this Gaws-forsaken town all week an' now when I begin enjerrin' myself, you wanna drag me away. Well, I won't, O won't, I won't!"

"Bubbles, you either come with me – this minute – or else".

"You bet your life, baby, he said" (цит. за Нелюбин, 2013).

Поняття експресивності характеризує виразність мовлення індивіда, часто «співвідноситься з інтенсивністю, що має за мету посилити вплив на слухача, вразити його чи переконати» (Гак, 1973). В сучасній лінгвістиці виділяють опозицію: інтенсивність – екстенсивність як прояв на рівні мови дуже високого та дуже низького ступеню виділення певної ознаки. Інтенсивність (екстенсивність) пов'язана з якісно-кількісною оцінкою та характеристикою позначуваного словом явища чи процесу. Вона може виражатися лексичними лінгвальними засобами, в семантичній структурі яких є інтенсивний (екстенсивний) компонент значення, акціональні префікси та суфікси, тропи (гіпербола, літота). Проілюструємо наступним прикладом:

They swarmed up in front of Sherburn's palings as thick as they could jam together, and couldn't hear yourself think for the noise (Twain, 2014: 181).

У наведеному прикладі має місце порівняльний зворот *as thick as they could* та стійкий вираз *couldn't hear yourself think*, що перекладається як *через шум не чули власного голосу*, які посилюють увагу читача щодо стану головних героїв твору.

Важливу роль у формуванні експресивності тексту відіграють образні вирази, що можуть бути визначені як особливі макрокомпоненти семантики, оскільки вони є одиницями мови, що потребують особливого підходу при перекладі, наприклад:

Never before had Lucy met that negative English silence in its full perfection, in its full cruelty. Her own edges began to curl up in sympathy (Tey, 1998: 44).

Складність сприйняття й перекладу цього прикладу полягає у метафорі *Her own edges began to curl up in sympathy*, яка асоціюється з такими фразеологізмами: *to be on edge*, що означає бути дратівливим / нервовим, та *to set the teeth on edge*, що перекладається дратувати / діяти на нерви. В першому випадку перерозподіл сем, реалізація денотативного значення слова *edge* як край, кромка. Однак одночасно присутнє значення обох фразеологізмів – дратувати.

Розглянемо ще один приклад, де вживаються метафоричні епітети (*dim coffin-smelling*, *savage*), мета яких полягає в посиленні виразності наведеного уривку й передачі атмосфери відчаю й безвихідного становища, викликаючи таким чином у слухача відповідні образні асоціації:

They would be the dim coffin-smelling gloom sweet and oversweet with twice bloomed wistara against the outer wall by the savage quiet September sun (цит. за Аванесова, 2010: 7).

Експресивність може бути пов'язана із стилістичною маркованістю лінгвальної одиниці. За допомогою цих властивостей мови створюється певний стилістичний ефект конкретного тексту, що будується з багатообразного комбінування елементів з різними стилістичними забарвленнями. В сучасному мовознавстві виділяють два аспекти стилістичного забарвлення: емоційно-оцінне та функціонально-стильове. Вони представляють собою дві сторони одного явища, так як в процесі функціонування одиниць мови відбувається взаємодія обох типів стилістичного забарвлення. Наприклад, слова змішаних стилістичних тонів в одному висловлюванні приводять до різкого підвищення комічного ефекту.

Конотативне значення слова чи його експресивне значення це те, що передбачає чи асоціюється зі змістом певного слова. Дієслово *to connote* позначає «передбачати» в додаток до денотативного значення. Для перекладацьких цілей варто звертати увагу саме на денотативне значення, що складається з емоційного, інтенсивного, оцінного, стилістичного й діалектного компонентів. Конотативні компоненти значення слова виражають або ж сприяють вираженню: 1) емоційності, наприклад, *tom* у порівнянні з *mother* є більш емоційним, тому що експлікує більшу близькість, любов, ніжність. Інший приклад: *to scarf* у порівнянні з нейтральним *to eat* також є більш емоційним, адже викликає почуття огиди; 2) експресивності, тобто ступеню виразності, напруженості, наприклад: дієслово *to abhor* у порівнянні з *to hate* та *to dislike* викликає більш яскраве образне відчуття; 3) оцінки: *cronies* на відміну від *friends* в певному контексті має лайливий відтінок; 4) стилістичного забарвлення: *to slay* у співвідношенні з *to kill* є більш формальним, книжковим чи навіть поетичним, так само як і *to scarf* у співвідношенні з *to eat* є жаргонним; 5) діалектної приналежності чи діалекту: *a lift* є британським варіантом, тоді як *an elevator* є американським словом, *to scarf* визначається носієм британської англійської мови як слово, що належить до американського варіанту

англійської мови. В британському варіанті синонімом *to scarf* є дієслово *to scoff*.

Поняття виразності чи експресивності й емоційності термінологічно складно розмежувати. В результаті, вони розглядаються як емоційно-експресивний заряд чи експресивність словозначення (Аванесова, 2010: 8). Проілюструємо прикладом: дієслово *to lambaste somebody* перекладається як *люто нападати на когось* чи *атакувати когось*: *He was lambasted in press*, що перекладі на українську означає *Він зазнав лютого нападу з боку преси*. В перекладі експресивність досягається за допомогою епітета *лютий* на відміну від англійського речення, в якому експресивність експлікується дієсловом *to lambaste*.

Ще одним прикладом слугує фразове дієслово *to slog (away) at something*, що означає працювати без перерви, особливо тоді, коли робота складна чи монотонна: *I've been slogging at the thesis for quite a period of time but I haven't yet finished it*, що перекладається як *Я вже багато днів корплю над цими тезами, однак не можу їх закінчити*. Виразність в даному випадку зберігається в українському перекладі вживанням розмовного дієслова *корпюти*.

Висновки. Отже, категорія експресивності передбачає такі поняття: 1) емоційність; 2) оцінка; 3) інтенсивність (експресивність). Щодо співвідношення понять експресивності й емоційності, то необхідно визнати, що емоційність є частиною експресивності, тобто вона завжди є експресивною, тоді як експресивність не обов'язково є емоційною, тобто експресивність завжди виражає почуття мовця щодо суб'єкта чи явища дійсності. При цьому експресивність мовлення означає її незвичайність, виділення цілого тексту або його частини на фоні нейтрального мовного оточення шляхом вживання лексичних, фонетичних, граматичних, стилістичних засобів, що сприяють позитивній / негативній оцінці даного тексту (або його частини) отримувачем, адже це впливає на його емоційну сферу.

Категорії комунікативного плану *експресивність* й *емоційність* є невичерпним джерелом для подальшого вивчення, що представляє *перспективу* нашого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аванесова Н. Эмоциональность и экспрессивность – категории коммуникативной лингвистики. *Вестник Югорского государственного университета*. 2010. № 2 (17). С. 5–9.
2. Балли Ш. Французская стилистика. Москва : Издательство иностранной литературы, 1961. 393 с.
3. Вафеев Р. К определению категории «оценочности» и «экспрессивности» в сопоставлении языков. *Роль иностранных языков в подготовке специалистов нефтегазового комплекса: проблемы и перспективы изучения в современных условиях*. Тюмень : ТюмГНГУ, 2010. С. 178–187.
4. Виноградов В. Проблемы литературных языков и закономерности их образования и развития. Москва : Наука, 1967. 136 с.

5. Гак В. Высказывание и ситуация. *Проблемы структурной лингвистики*. Москва : Наука, 1973. С. 349–371.
6. Галкина-Федорук Е. Об экспрессивности и эмоциональности в языке. *Сборник статей по языкознанию*. Москва, 1958. С. 103–124.
7. Гридин В. Экспрессивность. URL: <http://lingvisticheskiy-slovar.ru/description/ekspressivnost/745> (дата звернення: 15.04.2020).
8. Звегинцев В. Язык и лингвистическая теория. Москва : Издательство МГУ, 1973. 248 с.
9. Нелюбин Л. Лингвостилистика современного английского языка. Москва : ФЛИНТА, 2013. 128 с.
10. Тюленев С. Теория перевода. Москва : Издательство Гардарики, 2004. 336 с.
11. Шаховский В. Эмоции в коммуникативной лингвистике. *Горизонты современной лингвистики: Традиции и новаторство*. Москва : Языки славянских культур, 2009.
12. Tey J. *Miss Pym Disposes*. New York : Scribner, 1998. 408 p.
13. Twain M. *Adventures of Huckleberry Finn*. New York : Penguin Books, 2014. 307 p.

REFERENCES

1. Avanesova N. Jemocional'nost' i jekspressivnost' – kategorii kommunikativnoj lingvistiki [Emotionality and expressivity as communicative linguistics categories]. *Vestnik Jugorskogo gosudarstvennogo universiteta*. 2010. № 2 (17). S. 5–9 [in Russian].
2. Balli Sh. Francuzskaja stilistika [French Stylistics]. M. : Izdatel'stvo inostranoj literatury. 1961. 393 s. [in Russian].
3. Vafeev R. K opredeleniju kategorii "ocenocnosti" i "jekspressivnosti" pri sopostavlenii jazykov [On defining the categories "evaluation" and "expressiveness" in comparing languages]. *Rol' inostrannyh jazykov v podgotovke specialistov neftegazovogo kompleksa: problemy i perspektivy izuchenija v sovremennyh uslovijah*. Tjumen' : TjumGNGU. 2010. S. 178–187 [in Russian].
4. Vinogradov V. Problemy literaturnyh jazykov i zakonomernosti ih obrazovanija i razvitija [Problems of literary languages and laws of their formation and development]. M. : Nauka. 1967. 136 s. [in Russian].
5. Gak V. Vyskazyvanie i situacija [Utterance and situation]. *Problemy strukturnoj lingvistiki*. M. : Nauka. 1973. S. 349–371 [in Russian].
6. Galkina-Fedoruk E. Ob jekspressivnosti i jemocional'nosti v jazyke [On expressivity and emotionality in language]. *Sbornik statej po jazykoznaniju*. Moskva. 1958. S. 103–124 [in Russian].
7. Gridin V. Jekspressivnost' [Expressiveness]. URL: <http://lingvisticheskiy-slovar.ru/description/ekspressivnost/745> (data zvernennja: 15.04.2020) [in Russian].
8. Zvegincev V. Jazyk i lingvisticheskaja teorija [Language and linguistic theory]. M. : Izdatel'stvo MGU. 1973. 248 s. [in Russian].
9. Neljubin L. Lingvostilistika sovremennogo anglijskogo jazyka [Linguivostylistic of Modern English]. M. : FLINTA. 2013. 128 s. [in Russian].
10. Tjulenev S. Teorija perevoda [Translation Theory]. M. : Izdatel'stvo Gardariki. 2004. 336 s. [in Russian].
11. Shahovskij V. Jemocii v kommunikativnoj lingvistike [Emotions in communicative linguistics]. *Gorizonty sovremennoj lingvistiki: Tradicii i novatorstvo*. M. : Jazyki slavjanskih kul'tur. 2009. [in Russian].
12. Tey J. *Miss Pym Disposes*. New York : Scribner. 1998. 408 p.
13. Twain M. *Adventures of Huckleberry Finn*. New York : Penguin Books. 2014. 307 p.